

Uuden Euroopan kynnyksellä: Itäisen EU:n vaikutuksen kasvu

Porvoon kansalliset seniorit
Katalin Miklóssy, Helsingin yliopiston
Aleksanteri-instituutti,
katalin.miklossy@helsinki.fi

Tänään

- Mihin ollaan menossa: vaalit
- Ulkopolitiikka: Venäjä, Ukraina, USA
- EU:n tulevaisuus?

Vaalit: mitä on odotettavissa?

2025

- **Romania**: parlamentti + presidenttivaalit 2024 marraskuu – uusinta toukokuussa 2025 (Calin Georgescu skandaali) – Nicursor Dan
- **Puola** (kesäkuu): presidenttivaalit, Karol Nawrocki
- **Tsekki** (lokakuu): parlamenttivaalit (Andrej Babis)

2026

- **Slovenia** (huhtikuu): parlamenttivaalit (Slovenian Democratic Party)
- **Unkari** (toukokuu): parlamenttivaalit

ULKOPOLITIIKKA: VENÄJÄ

Venäjän merkitys kasvaa
(Unkari, Slovakia, Tsekki?
Slovenia?)

- Vahvan johtajan ihanne
- Energiakoukku
- Yhteensopiva malli
joidenkin itäisen EU-
maiden perinteiden
kanssa
- Ukraina jakaa Visegrad
maat (Puola)

Puolan visio

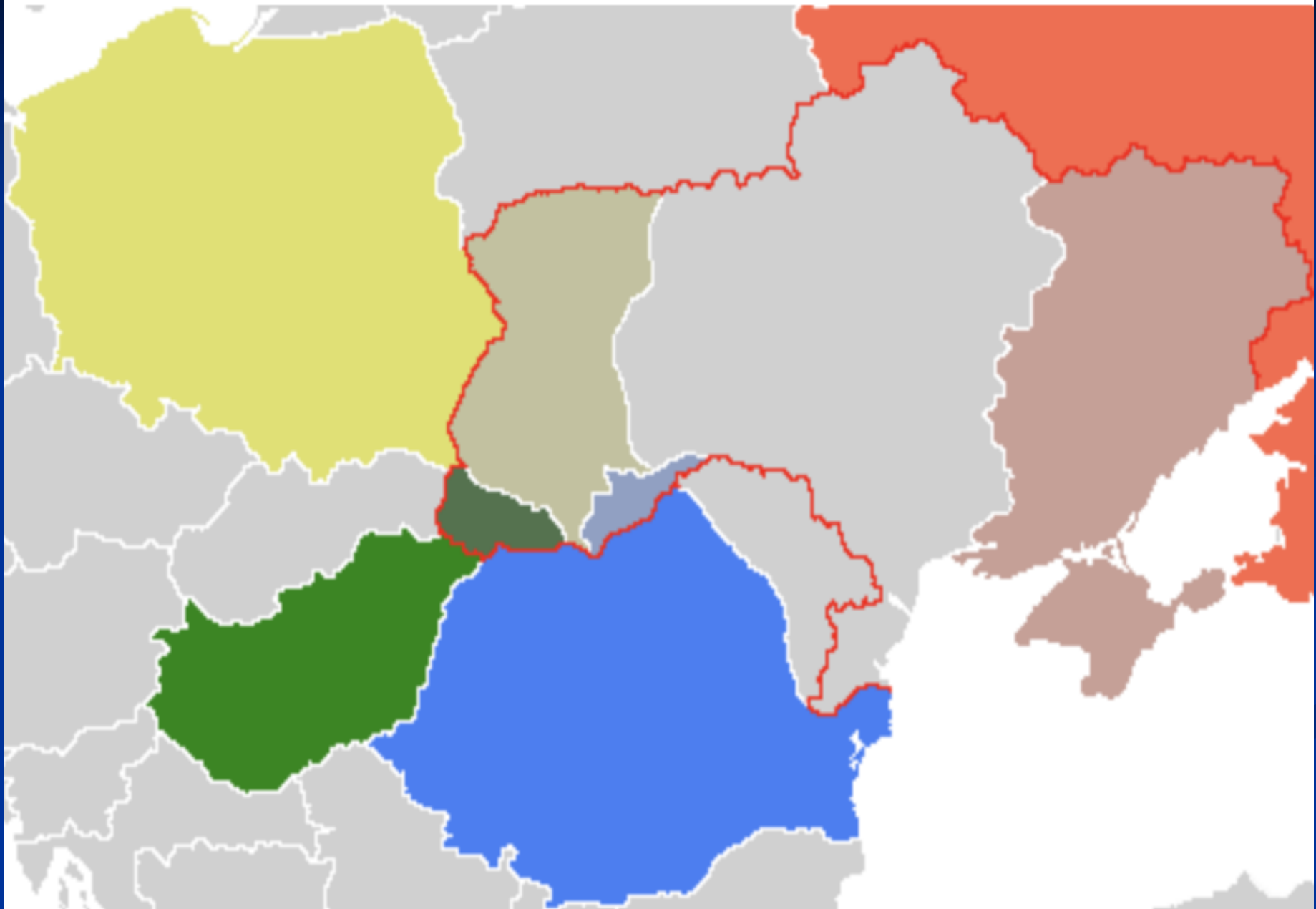

Traumat: Neuvostoliitto

- Katyn 20,000 upseeria
- Varsova kansannousu: Stalin odotti

ULKOPOLITIIKKA: UKRAINA

Kielilait

- 2017 (opetus)
- 2019 (paikallishallinto)
- Unkari puolustaa vähemmistöoikeuksia kaikin keinoin (NATO, EU)

USA

EU-laajentuminen

2004	Baltia, Kypros, Malta, Puola, Tsekki, Slovakia, Unkari, Slovenia
2007	Bulgaria, Romania
2013	Kroatia

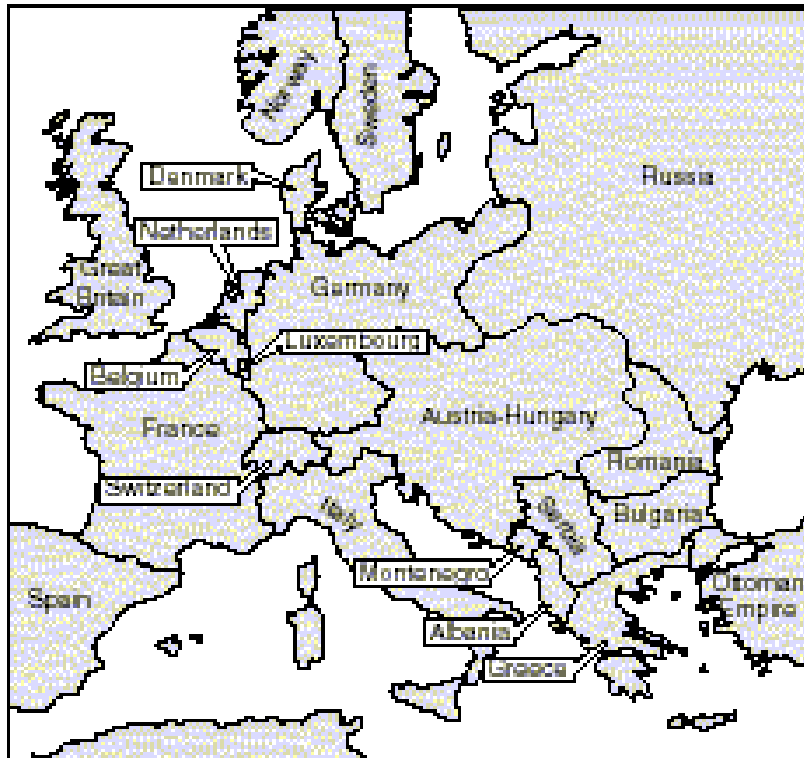
- Rauha ja turvallisuus -projekti
- Markkinaliberalismin laajennus
- Demokratia -hanke
- EU:n sisäinen kehitys (syventäminen tai sisäiset valta-asemat liittolaisuuksien myötä)
- EU:n vaikutusvallan vahvistaminen kansainvälisesti

Oikeusvaltion käsitteen ongelma

- Ei yksiselitteinen: Lännen liberaali-idea vs. idän konservatiivi-tulkinta
- Itäeurooppalainen perinne: oikeus + valtio
- Laki ja järjestys
- Vallan logiikka: Vain vahva hallitus pystyy suojaamaan itsemääräämisoikeutta

Map 1

Europe Before World War I

Map 2

Europe After World War I

Länsimainen demokratia on vieras tuontitavara

Imperiumien jälkeen uudet kansallisvaltiot olivat haavoittuvia ja alttiita kansainvälisen kentän suurvaltapolitiikan muutoksille. Vahva hallituksen uskottiin pystyvän torppaamaan ulkoapäin tulevia vaikuttamisyrityksiä. Sotien välisenä aikana autoritäärisyys kasvaa yleisesti kaikkialla (paitsi Tsekkoslovakiassa).

EU:n vaikutuksen yliarviointi

‘Takaisin Eurooppaan’ euforia idässä

EU ei ollut valmis - alkaa viivytysspel

Kööpenhaminan kriteerit: jäsenyyden
ehtoja

Euforian loppu: Tilalle hyötynäkökulmat

EU sai aikaan näyteikkunademokratiaa ja
tyytyi niihin

EU-kriittisyys kasvaa

- Debatti herää uudelleen: Kansallinen vs. länsimainen kehityskulku?
- Pettymykset EU-jäsenyyteen: Idän elintaso ja hyvinvointi ei savuttanutkaan länttä + kakkosluokan kansalaiset
- EU-kriittisyydestä kasvaa nationalismi ja itsemääräämisoikeuden vaade
- Vahvan hallituksen ihanne palaa

EU:n keinot vähissä

- Suurin ongelma on konsensus-periaate: estää päätöksentekoa
- Oikeusvaltiomenettely liian myöhään
- EU-puolueperheet katsovat sormien läpi
- Uusia ymmärtäjiä vanhoista jäsenmaista

